

Ekočlanak: Nikšićani još uvijek čekaju tender za zdravu životnu sredinu

Iako je snijeg okovao grad pod Trebjesom, ipak njegova bjelina i sjaj prijaju očima. Nikšić je čist jedino kada je snijeg. Međutim, jedan dio grada lišen je bijele boje. Za njega je, čak i kada padne snijeg, „rezervisano“ sivilo.

Stanovnicima Rubeža, naselja pored Željezare, snijeg nikada nije smetao. On je, kako reče jedna starica, zdrav jer „čisti“ vazduh. Ali, vazduh koji zahvaljujući Željezari Nikšićani, a prije svega stanovnici Rubeža, udišu nema tog snijega koji može pročistiti. Ma makar i pet metara napadalo.

Ovih dana aktuelna je priča o prodaji nekadašnjeg „ponosa crnogorske industrije“. Cijena se smanjuje, kupaca nema, vaskaju se nadležni u Željezari. Ali, niko od njih se nije zapitao koliku cijenu su zbog Željezare, koja više od dvije decenije radi bez filtera na dimnjacima, platili Nikšićani i životna sredina.

(foto: Luka Zenović)

Stručnjaci tvrde, a mnoga ispitivanja su to i dokazala, da je vazduh u Nikšiću jedan od najzagađenijih u Crnoj Gori, ali i šire. Zbog nepostojanja adekvatne opreme za otprašivanje gasova u Željezari u vazduhu je identifikovano više opasnih čestica koje prelaze zakonom dozvoljene granične vrijednosti. Međutim, procenat štetnih čestica u vazduhu, velika prisutnost fenola i katrana u otpadnim vodama Željezare i vodotoku Gračanice, Bistrice i Zete kao da ne zabrinjavaju nadležne. Oni savjest „umire“ tako što par hiljada eura izdvoje za ekologiju. Kao da se zdravlje može kupiti novcem.

„Za dvije godine Opština Nikšić je donirala pet hiljada eura, što je nedopustivo malo“, kazao je Aleksandar Perović, direktor ekološkog pokreta „Ozon“.

Na pitanje zašto se u opštini, koja je veoma zagađena, odvaja malo novca za njenu zaštitu Perović odgovora:

„Da bi se koristile donacije, odnosno fondovi, potrebno je imati stručne kadrove, spremne da stalno uče i usavršavaju znanja i da rade posvećeno kako bi opravdali dobijena sredstva. Nažalost, naša lokalna uprava je zaposlila kadrove, makar većinu, koji ne dijele te vrijednosti pa stoga svi građani trpe“.

Iz opštinske Službe za zaštitu životne sredine nijesmo mogli dobiti nikakvu zvaničnu izjavu, ali nezvanično su nam rekli da oni nijesu zaduženi da „ispravljaju krive Drine“, već da je to nadležnost republičke ekološke inspekcije koja je poslednjih godina nekoliko puta donosila uredbe o ugradnji filtera i adekvatnog sistema za otprašivanje štetnih gasova, kao i uvođenje ekoloških standarda.

Kako su se vlasnici Željezare mijenjali svi su se obavezivali na poštovanje tih normi i isticali da im je prioritet zaštita životne sredine. Međutim, kako im je profit bio na prvom mjestu, a poštovanje ekoloških standarda košta, najlakše je bilo ne sprovoditi zakonsku regulativu i nastaviti sa trendom daljeg zagađivanja.

„Najgore je kad 'progovori' pogon Energane. Tek tada kidišu oblaci otrova, krovovi su sivi od pepela, a zemlju je nemoguće obrađivati. Ni jednu vočku ne možemo ubrati. Neizdržljivo je ovdje opstati. Oboljesmo svi. Ovo nije život, ovo je umiranje“, kazao je jerej Miodrag Todorović, mještаниn Rubeža.

U prvoj rečenici crnogorskog Ustava stoji da je Crna Gora građanska, demokratska i ekološka država. Ako je to zaista tako da li to znači da je neko Nikšić „iselio“ iz Crne Gore ili pojam ekologije različito tumače građani i nadležne institucije. Najgore od svega je što pluća Nikšićana ne znaju šta piše u Ustavu, ali znaju šta udišu.

Kosa Vekić, I-6 i Ivana Vilotijević, I-6

Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola, Nikšić

Mentor: Olivera Lučić, prof.